

Datum:
2026-05-07Diarienummer:
VLN-2026-00031Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse

Valnämnden

Handläggare:
Annette Öqvist

Valnämndens yttrande över kommunrevisionens grundläggande granskning i styrelse och nämnder 2025

Förslag till beslut

Valnämnden beslutar

1. **att** avge yttrande till kommunrevisionen i enlighet med ärendets bilaga 1.

Ärendet

Kommunrevisionen har granskat valnämndens verksamhetsstyrning, ekonomistyrning och internkontroll och uppföljning av dessa och utifrån sina iakttagelser och bedömningar dragit följande slutsatser om nämndens arbete

- att valnämnden i allt väsentligt i sin verksamhetsstyrning och uppföljning säkerställt att mål och uppdrag följs upp i enlighet med beslutade riktlinjer och uppföljningsplaner. Kommunrevisionen ser dock ett utrymme för förbättring i en mer strukturerad uppställning av målen, tillsammans med en samlad bedömning av utvecklingen inom både fokusmål och nämndmål. Vidare ser man att valnämnden med fördel skulle kunna kombinera kvalitativa analyser med kvantitativa indikatorer som har angivna målnivåer för innevarande år.
- att nämnden har säkerställt att verksamheten bedrivits på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt.
- att nämnden under verksamhetsåret 2025 i allt väsentligt har tillsett att det finns system för att följa upp den interna kontrollen på ett ändamålsenligt sätt.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret.

Föredragning

Kommunrevisionen har granskat valnämndens verksamhetsstyrning, ekonomistyrning och internkontroll och uppföljning av dessa och sammanfattningsvis funnit att nämnden i allt väsentligt säkerställt att mål och uppdrag följs upp i enlighet med beslutade riktlinjer och uppföljningsplaner.

Vad gäller verksamhetsstyrning och uppföljning ser kommunrevisionen utrymme för förbättring. Detta skulle enligt kommunrevisionen kunna ske genom en mer strukturerad uppställning av målen, tillsammans med en samlad bedömning av utvecklingen inom både fokusmål och nämndmål, vilket man tror skulle stärka styrningen. Vidare konstaterar kommunrevisionen att en sådan uppställning med fördel skulle kunna kombinera kvalitativa analyser med kvantitativa indikatorer som har angivna målnivåer för innevarande år.

Nämnden kommer att ta med sig kommunrevisionens bedömning gällande struktur, uppställning och samlade bedömningar av utvecklingen av fokusmål och nämndmål i arbetet med uppföljning av verksamhetsplan för 2026. Angående kvalitativa analyser, kommer nämnden, i den mån det är förenligt med nämndens verksamhet att beakta kommunrevisionens synpunkt. Avseende kvantitativa indikatorer följer nämnden vad kommunfullmäktige har beslutat.

Granskningen visar enligt kommunrevisionen, att nämnden antagit en internkontrollplan för 2025, där alla kontrollmoment har följts upp i samband med årsredovisningen. Kommunrevisionen skriver vidare att enligt nämndens uppföljningsplan ska även uppföljning ske per sista augusti, vilket ej skett, enligt revisionen.

Här vill nämnden påtala att en uppföljning av alla kontrollmoment skett per sista augusti och bilagts till ärende VLN-2025-00012 *Uppföljning per augusti och helårsprognos 2025 för valnämnden*, men möjligen har ett förbiseende skett när bilagan skulle skickas vidare till kommunstyrelsen på grund av en felaktigt formulerad att-sats.

Ekonomiska konsekvenser

Inga med föreliggande beslut

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 7 maj 2026
- Bilaga 1, Valnämndens yttrande över kommunrevisionens grundläggande granskning i styrelse och nämnder 2025
- Bilaga 2, Rapport grundläggande granskning 2025, valnämnden

Kommunledningskontoret

Peter Dacke
Kanslichef

Valnämnden
YttrandeHandläggare:
Annette ÖqvistMottagare
Kommunrevisionen
Kommunrevisionen@ uppsala.se

Valnämndens yttrande över kommunrevisionens grundläggande granskning i styrelse och nämnder 2025

Kommunrevisionen har granskat valnämndens verksamhetsstyrning, ekonomistyrning och internkontroll och uppföljning av dessa och sammanfattningsvis funnit att nämnden i allt väsentligt säkerställt att mål och uppdrag följs upp i enlighet med beslutade riktlinjer och uppföljningsplaner.

Vad gäller verksamhetsstyrning och uppföljning ser kommunrevisionen utrymme för förbättring. Detta skulle enligt kommunrevisionen kunna ske genom en mer strukturerad uppställning av målen, tillsammans med en samlad bedömning av utvecklingen inom både fokusmål och nämndmål, vilket man tror skulle stärka styrningen. Vidare konstaterar kommunrevisionen att en sådan uppställning med fördel skulle kunna kombinera kvalitativa analyser med kvantitativa indikatorer som har angivna målnivåer för innevarande år.

Nämnden kommer att ta med sig kommunrevisionens bedömning gällande struktur, uppställning och samlade bedömningar av utvecklingen av fokusmål och nämndmål i arbetet med uppföljning av verksamhetsplan för 2026. Angående kvalitativa analyser, kommer nämnden, i den mån det är förenligt med nämndens verksamhet att beakta kommunrevisionens synpunkt. Avseende kvantitativa indikatorer följer nämnden vad kommunfullmäktige har beslutat.

Granskningen visar enligt kommunrevisionen, att nämnden antagit en internkontrollplan för 2025, där alla kontrollmoment har följts upp i samband med årsredovisningen. Kommunrevisionen skriver vidare att enligt nämndens uppföljningsplan ska även uppföljning ske per sista augusti, vilket ej skett, enligt revisionen.

Här vill nämnden påtala att en uppföljning av alla kontrollmoment skett per sista augusti och bilagts till ärende VLN-2025-00012 *Uppföljning per augusti och helårsprognos 2025 för valnämnden*, men möjligen har ett förbiseende skett när bilagan skulle skickas vidare till kommunstyrelsen på grund av en felaktigt formulerad att-sats.

Ulrik Wärnsberg
Ordförande

Josefin Lindström
Nämndsekreterare

A decorative graphic on the left side of the page consists of a large blue triangle pointing right, and a cluster of smaller triangles in shades of grey, green, and blue, some pointing right and some pointing left, creating a sense of movement or a stylized arrow.

Grundläggande granskning av styrelse och nämnder 2025

Revisionsrapport: Valnämnden

Uppsala kommun

2026-03-31

Antal sidor: 9

Antal bilagor: 0

1 GRANSKNINGSRESULTAT - VALNÄMNDEN

1.1 VERKSAMHETSSTYRNING OCH UPPFÖLJNING

Antagen verksamhetsplan 2025	2024-12-03
Antal mål	Två uppdrag, två nämndmål
Nämndens mål har en tydlig koppling till kommunfullmäktiges mål	Ja
Målen är formulerade så att de är mätbara	Se generella iakttagelser
Nämnden följer upp måluppfyllelsens utveckling under året	Ja
Vid avvikelser från måluppfyllelsen följer nämnden upp eller efterfrågar orsaker till avvikelsen	Ja
Nämnden beslutar om åtgärder vid brister i måluppfyllelsen	Inga särskilda åtgärder framgår av dokumentationen
Nämndens mål för verksamheten uppnås	Se generella iakttagelser

Generella iakttagelser

I valnämndens verksamhetsplan återfinns följande uppdelning mellan uppdrag och nämndmål under respektive fokusmål;

- Fokusmål 1 – två uppdrag, två nämndmål,

Nämnden har ett avgränsat uppdrag, och därmed begränsad möjlighet att bidra till samtliga av fullmäktiges fokusmål. I Mål-och budget riktas ett antal uppdrag till samtliga nämnder och bolag i kommunkoncernen. Därtill finns ett kommungemensamt nämndmål inom fokusmål 1. Nämnden har bedömt att det ej finns möjlighet att genomföra uppdragen inom sitt ansvarsområde.

För de nämndmål och uppdrag som finns inom valnämndens ansvarsområde finns ett antal åtgärder som syftar till att uppnå målet / uppdraget. Det saknas indikatorer och målnivåer för önskat värde 2025. Nämndmålen och uppdragen är därmed inte fullt ut mätbara.

Av nämndens uppföljningsplan framgår att uppföljningen av verksamhetsplanen utgår från resultat kopplade till genomförd verksamhet. Vid delårsuppföljningen per augusti och i årsredovisningen gör nämnden en bedömning av i vilken utsträckning verksamheten bidrar till att förverkliga kommunfullmäktiges fokusmål och uppdrag samt nämndens egna mål och direktiv.

Bedömningen baseras i huvudsak på genomförda åtgärder. I delårsuppföljningen per mars/april görs ingen bedömning av måluppfyllelse kopplat till fokusmålen; fokus ligger i stället på avvikelserapportering. Av delårsuppföljningen per augusti framgår att samtliga uppdrag och nämndmål pågår enligt plan. Vidare redovisas status för åtgärderna, där sju åtgärder bedöms pågå enligt plan och tre är genomförda.

I årsbokslutet redovisas uppföljning av resultaten kopplade till fokusmålen. Fokusmålen bedöms vara delvis uppfyllda vid årets slut. Två uppdrag pågår enligt plan och två nämndmål pågår enligt plan. Till fokusmålen presenteras även indikatorer, men det saknas uppgifter om startvärden och målvärden, vilket försvårar möjligheten att bedöma utvecklingen över tid och om det är ett värde man vill komma åt.

1.2 EKONOMISTYRNING OCH UPPFÖLJNING

Budget för 2025 antagen	Ja, 2024-12-03
Styrelsen följer upp det ekonomiska utfallet och prognoser under året	Ja
Styrelsen får en analys av orsaker vid eventuella avvikelser från budget	Ja
Styrelsen beslutar om åtgärder vid eventuella budgetavvikelser	Inga avvikelser

Helårsprognos vid delår per sista mars	Helårsprognos vid delår per sista augusti	Resultat helår 2025
--	---	---------------------

Ekonomi i balans	Ekonomi i balans	Ekonomi i balans
------------------	------------------	------------------

Generella iakttagelser

Av delårsuppföljningen per mars framgår att periodens resultat för valnämnden uppgick till 0 miljoner kronor, vilket var i linje med budget. Helårsprognosen vid samma tidpunkt visade också ett nollresultat. Verksamheten för året bedömdes till största del genomföras under hösten, i enlighet med plan.

Av delårsuppföljningen per augusti framgår att periodens resultat var ett överskott om 0,2 miljoner kronor, vilket innebar en positiv avvikelse jämfört med budget. Helårsprognosen kvarstod dock på ett nollresultat. Avvikelsen förklaras av att två tjänster till valkansliet tillsattes något senare än planerat, vilket medförde lägre personalkostnader under perioden.

Av årsbokslutet framgår att årets resultat för valnämnden uppgick till 0 miljoner kronor, i nivå med budget. Kostnaderna avsåg löpande nämndarbete, fasta kostnader för valkansliet samt förberedande arbete inför valet 2026.

1.3 INTERNKONTROLL

Internkontrollplan 2025 är antagen	Ja, 2024-12-03
Internkontrollplanen innehåller information om riskvärdering	Nej, men finns separat bilaga.
Antal kontrollmoment 2025	8
Antal kontrollmoment inom kontroller av verksamhetens arbetssätt, system och rutiner	5
Antal kontrollmoment inom kontroll av efterlevnad av regler, policyer och beslut	1
Antal kontrollmoment inom finansiell kontroll	1
Antal kontrollmoment inom kontroll avseende oegentligheter, mutor och jäv	1
Kommunövergripande kontrollområden/moment är inkluderade i internkontrollplanen 2025	Ja, 3 obligatoriska moment

Uppföljning av internkontrollplan 2025 har genomförts	Ja
Uppföljning har skett av samtliga kontrollområden 2025	Ja

Generella iakttagelser

Valnämnden har för 2025 beslutat om *Internkontrollplan 2025 och analys enligt reglemente 2024, för valnämnden*. Internkontrollplanen innehåller en generell beskrivning av nämndens arbete med intern kontroll enligt fullmäktiges reglemente samt enligt de riktlinjer för intern kontroll som beslutats av kommunstyrelsen.

En riskidentifiering och riskanalys har genomförts av kanslichef, valsamordnare och processledare. Riskerna är sammanställda i ett riskregister, där även nämnden givits möjlighet att värdera och komplettera riskerna.

Internkontrollplanen innehåller kontrollområden, riskbeskrivning, kontrollmoment, kontrollmetod och tidpunkt för rapportering. Kontrollområdena utgörs av de kommunövergripande områdena. Planen innehåller även en bilaga med en riskanalys, med riskvärden utifrån sannolikhet och konsekvens. Det saknas information om kontrollansvarig.

Samtliga kontrollmoment ska följas upp vid delårsuppföljningen per sista augusti. Av uppföljningen per augusti framgår att tre granskningar är genomförda men mindre anmärkning, och fem är genomföra utan anmärkning. För samtliga kontrollmoment framgår åtgärder med slutdatum.

1.4 IAKTTAGELSER FRÅN NÄMNDDIALOG

Dialog med valnämndens presidium genomfördes 13 februari 2026 inom ramen för revisionens ordinarie sammanträde. Nedan sammanfattas iakttagelser från dialogen.

1.4.1 Iakttagelser från genomförd dialog

Vid dialogen framförs att valnämnden beskriver att de under perioden haft möjlighet att bygga upp ett fullskaligt valkansli, vilket varit nödvändigt för att kunna hantera uppdragets omfattning och krav. Verksamheten är relativt begränsad och arbetar inte aktivt med välfärdsbrottslighet, men frågor om korruption, jäv och mutor ligger nära verksamhetens kärna eftersom cirka 2 000 uppdrag i vallokalerna behöver bemannas på ett korrekt och rättssäkert sätt. Detta följs också upp som en särskild kontrollpunkt i internkontrollplanen. En enkät visade att ungefär hälften av ledamöterna upplever att de har god kunskap om jäv, och inför valår betonas behovet av stärkt kompetens inom dessa områden.

Valår innebär mycket verksamhet och omfattande förberedelser. Det finns tydliga riktlinjer att utgå ifrån, men utmaningar uppstår exempelvis i samband med ogiltiga röster när väljare inte fått tillräckliga instruktioner — något som främst noterats vid kyrkovalet, som kommunens valnämnd inte ansvarar för. Organisationen kring valet består av valnämnden som beslutsfattande organ, följt av en valchef med delegation att fatta beslut, samt en valsamordnare och två biträdande samordnare med olika ansvarsområden. Organisationen har utformats efter jämförelser med storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö.

Valprocessen sträcker sig över flera veckor. Under valdagen sker nattmottagning och uppsamlingsräkning, och information lämnas löpande till ordföranden i distrikten. Den preliminära räkningen görs av valnämnden, medan sluträkningen utförs av Länsstyrelsen. Kommunen och Länsstyrelsen sitter i samma lokaler för att undvika transporter och upprätthålla säkerheten.

När det gäller valdistrikt får inget distrikt överstiga 2 000 röstberättigade, och endast åtta distrikt har dispens för att ha under 1 000 väljare — främst i områden där exploatering pågår. De största distrikten ligger runt 1 700 personer, vilket anses vara gränsen för vad som är hanterbart. Kommunen har totalt 149 valdistrikt, efter vissa sammanslagningar inför kommande befolkningsökning.

Andelen förtidsröster ökar för varje val, och detta kräver anpassning både av lokaler och logistiken kring rösthantering. Kommunen planerar aktiva insatser för att ytterligare uppmuntra förtidsröstning, särskilt eftersom köbildning förekom vid valet 2022. Samtidigt behöver alla typer av röster kunna hanteras i varje vallokal, vilket är en resursmässig utmaning. Valnämndens ansvar är framför allt att möjliggöra att val kan genomföras och att vallokaler finns — frågor om valdeltagande sorterar däremot under kommunstyrelsen.

Inför valet 2026 introduceras digitala röstkort, vilket innebär nya utmaningar. Systemet kommer att administreras genom Valid, och vid nedkopplat läge måste man kunna registrera personuppgifter manuellt på papper, särskilt vid förtidsröstning. De som inte använder tjänster som Kivra kommer fortfarande att få pappersröstkort. Under valdagen hålls vissa förtidsröstningslokaler öppna för att underlätta för väljare som är osäkra på var de ska rösta. Valnämnden arbetar också med språkstöd och tillgänglighet, exempelvis genom att anlita röstmottagare med flera språkkunskaper och ha dialog med organisationer som företräder personer med funktionsvariationer och förstagångsväljare med annan språkbakgrund.

Riskhanteringen inför valet 2026 är central. Nämnden arbetar med kontinuitetsplanering, verksamhetsskyddsanalyser och löpande riskanalyser i samarbete med kommunens trygghets- och hållbarhetsfunktion. Veckovisa avstämningar sker, och arbetet bygger vidare på tidigare års analyser. Riskerna omfattar bland annat påverkansförsök, hot, våld och

störningar som översvämning eller tekniska avbrott. Arbetet är i uppstart, men planeringen är tydlig och strukturerad.

1.5 BEDÖMNING PER OMRÅDE

1.5.1 Verksamhetsstyrning och uppföljning

Granskningen visar att nämnden har antagit en verksamhetsplan för 2025 där såväl fokusmål och uppdrag från kommunfullmäktige som egna nämndmål utgör styrsignaler för verksamheten. Nämnden har även tillställt verksamhetsplanen till kommunstyrelsen i enlighet med beslutade riktlinjer. Målen är dock inte fullt ut mätbara, med anledning till avsaknad av indikatorer med målnivåer för 2025 som inte återfinns i verksamhetsplanen. Vid årsbokslut framgår indikatorer, men det framgår inte önskat värde eller värden som kan mätas över tid.

En mer strukturerad uppställning av målen, tillsammans med en samlad bedömning av utvecklingen inom både fokusmål och nämndmål, skulle enligt vår bedömning stärka styrningen. En sådan uppställning skulle med fördel kombinera kvalitativa analyser med kvantitativa indikatorer som har angivna målnivåer för innevarande år.

Mål, uppdrag och åtgärder har följts upp utifrån fasta uppföljningspunkter, såsom vid delår- och helårsredovisning och nämndens egen bedömning är att fokusmålen i hög grad är uppfyllda, med undantag för ett mål som bedöms vara delvis uppfyllt. Vi poängterar att nämndens uppföljningar innehåller gedigen information om vilka aktiviteter som genomförts under året. Däremot bedömer vi att det finns risk att en bedömning av måluppfyllelse utifrån genomförda uppdrag snarare än kvantitativa mätverktyg kan innebära en risk för att bedömningen blir subjektiv.

Mot bakgrund av ovan är vår bedömning att nämnden i allt väsentligt har säkerställt att det finns ändamålsenliga arbetssätt och en systematisk struktur för verksamhetsstyrning och uppföljning.

1.5.2 Ekonomistyrning och uppföljning

Granskningen visar att nämnden följt upp verksamhetens ekonomi vid delår per mars, augusti samt vid årsredovisning. Nämnden redovisar en ekonomi i balans 2025.

Vår bedömning är således att nämnden har säkerställt att verksamheten bedrivits på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt.

1.5.3 Internkontroll

Granskningen visar att nämnden antagit en internkontrollplan för 2025, där alla kontrollmoment har följts upp i samband med årsredovisningen. Enligt nämndens uppföljningsplan ska även uppföljning ske per sista augusti, vilket ej skett. I åiterrapporteringen i samband med årsredovisningen har identifierade avvikelser samt förslag på åtgärder presenterats.

Vi konstaterar att kommunens *Riktlinje för nämndernas och bolagsstyrelsernas planering, uppföljning och interna kontroll* föreskriver att internkontrollplanen ska innehålla vad som ska kontrolleras, när och hur kontrollen ska göras samt när rapporteringen ska ske. Därtill ska planen innehålla ett antal obligatoriska kontrollmoment och obligatoriska områden. Nämndens internkontrollplan är i utformad i enlighet med denna riktlinje.

Vår bedömning är således att nämnden under verksamhetsåret 2025 *i allt väsentligt* har tillsett att det finns system för att följa upp den interna kontrollen på ett ändamålsenligt sätt.

Denna revisionsrapport har upprättats av Azets Revision & Rådgivning på uppdrag av Uppsala kommuns kommunrevision i enlighet med antagen projektplan, 2025-02-28.

2026-03-31

Azets Revision & Rådgivning AB

Mikael Lind

Certifierad kommunal revisor

Hannah Klarkner

Verksamhetsrevisor

Amalie Christensen

Verksamhetsrevisor